

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

346. An beneficia vacatia per hanc regulam sint reservata Pepæ, tam, cùm sunt resignata in Curia, quàm extra illam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Questio 345. An vacatio inducta per hanc regulam sit vera vacatio per obitum quod ad effectum, ut sicut cetera vacationes per obitum comprehendatur in regulis, concessionibus, & aliis dispositionibus, loquentibus simpliciter de vacatione per mortem: adeoque v. g. concessio, qua conceditur, ut beneficium, quamprimum vacaverit per obitum, uniatu alteri, revera intret, dum resignans moritur infra 20. dies. Item expectans primo vacaturum per obitum, possit tale beneficium resignatum, mortuo resignante infra 20. dies, obtinere. An vero solum sit vacatio per obitum ficta & interpretativa per quandam fictionem juris, Papa potente facere, & faciente vi hujus regule, ut indicare videtur verbum illud censeatur vacare per obitum: quo utitur regula, non quidem, ut resignatio, que verè & realiter facta fuit, facta non fuerit, sed quod resignante moriente infra 20. dies censeatur vacare beneficium per obitum, & quod ad hoc resignatio habeatur pro non facta: adeoque regula de impetrantibus beneficia vacantia per obitum Cardinalis alicujus locum non habeat in vacatione inducta per hanc regulam de infirmis, uti hanc posteriorem sententiam tenet Sarnensis hic q. 30.

Respondet præter ea, seu potius conformiter iis, quæ supra, ubi actum in genere de vacatione inducta per resignationem, dicta circa hoc punctum ex Lotterio, breviter ac veluti compendio Parisius l. 12. q. 9. n. 7. ceteri hanc vacationem in ordine ad dictum effectum vacationem veram per obitum, & hanc sententiam videri sibi veriorum, æquiorum & sustentabiliorem, & quæ hodie seu suo, id est, Parisii tempore servetur. Eò quòd, ut Paris. n. 11. ex quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra 20. dies, & non admittat, sed excludat illam resignationem tanquam fraudulentam, jus beneficii remaneat penes resignantem, adeoque vacet dein, ipso moriente infra 20. dies, per hunc ejus obitum. Et quòd, ut Paris. n. 12. non obstat verbum illud censeatur, dum non importat fictionem; quia in his, quæ sunt juris, paria sunt esse tale, & haberi pro tali. Et ut Paris. n. 8. dato, esse fictionem, fictio tamen à jure inducta habeatur pro veritate quòd ad juris dispositionem. Bart. in l. is qui pro emptore. ff. de usu cap. & idem importet fictio legis, quod veritas.

Questio 346. An beneficia vacantia per hanc regulam sint reservata Papa, tam, cum sunt resignata in Curia, quam extra illam?

Respondeo ad primum: beneficium vacans per obitum resignantis contingentem infra 20. dies à resignatione non esse reservatum Papa, (modò obitus ille contingat extra Curiam, vel etiam, ut supponere videntur AA. paulò post citandi, extra mensem reservatum Papa) sed posse ab Ordinario conferri, non tantum, quando resignatum fuit coram Ordinario, seu extra curiam, ut Gomez. hic q. 33. apud Chok. n. 21. sed etiam quando resignatio facta in favorem in curia, seu in manus

Papa tradit Chok. ad hanc reg. n. 23. dicens, sic videre nos praticari quotidie Leodii & in Urbe, ad quod postremum tamen ait Lott. l. 3. q. 15. n. 66. quid Leodii fiat, se nescire; in Urbe verò scire se, oppositum usu receptum, propterea à Chokier & Garcia omnino cavendum, citat pro hoc Chok. Auctorem Analyt. comment. ad hanc reg. n. 285. expressè quòque dicentem, posse conferri liberè per Ordinarium vi & in consequentiam hujus regule, etiam si resignatio facta in curia personaliter per ipsum resignantem, tunc fortè ibi residentem, Rationem dat Chok. n. 22. tum quia per hanc regulam non solum talis resignatio in manus Papa facta, sed etiam collatio per eum facta resolvatur & annulletur indistinctè, & beneficium censeatur vacare per obitum absolute, ac si nunquam resignatum fuisset; tum etiam, quòd, quando collatio Papa, seu manus ejusdem appositio non est sortita effectum, ut contingit in præsentem, non inducat affectionem, nec tollat Ordinarii jus conferendi, ut Abb. in c. inter dilectos. n. 10. de excess. pralator. Felin. in c. ult. in fine de presump. apud eundem. Ac denique quia regula hæc nullam inducit reservationem. Pro quo citat Gomez. hic q. 33. Idem, quòd Chok. tenet Rossiniac. de benef. c. 28. n. 6. apud Lott. loc. cit. n. 26. Item Garcia. p. 5. c. 1. n. 160. cujus opinionem sibi videri, saltem ab intrinseco, probabiliorem oppositã mox subiungendã ait Engels. ad tit. de præb. n. 32. ubi etiam hanc apponit rationem: quòd principalis ratio regule sit, ne fraudentur Ordinarii suo jure conferendi, & ut aboleantur successiones quasi hereditariæ in beneficiis, quæ ratio tunc plenius consequatur suum effectum, cum jus conferendi beneficia ad liberum Ordinarii arbitrium redierit. Argumenta oppositã sententiæ conatur quoque solvere, uti paulò post ad rationes oppositã sententiæ videbimus. Similem ferè rationem format Rossiniac. apud Lott. n. 25. nimirum, quòd non pro aucupanda aliqua utilitate ipsius conditoris regula, sed pro conservando jure conferendi in Ordinariis, & pro avertenda malitia resignantium, & extorquentium ab iis hujusmodi resignationes regula videatur indistinctè tollere effectum hujusmodi resignationis, sive in Curia, sive extra Curiam fiat.

2. Contrarium tamen, nimirum, quòd, saltem ubi resignatio facta in manibus Papa, beneficium tale vacans per obitum resignantis morientis infra viginti dies, sit reservatum Papa, tenetur communis. Itã sentiunt Tond. qq. benef. p. 3. c. 169. n. 27. dicens, hanc esse sententiam Rota, & ab ea non esse recedendum apud suos, hoc est, in Gallia. Lott. l. 3. q. 15. n. 27. dicens, novos quosdam (inter quos numerat Chok. & Garcia) nimis confidenter illam distinctionem resignationis factæ ab infirmo intra vel extra Curiam, improbare, quæ jam non sit ipsius Gomezii tantum, sed sacri Rote auditorii; quamvis addat, maximam versari difficultatem in ostendenda hujus reservationis ratione. Paris. l. 12. q. 10. n. 4. citans Sarnensem hic q. 33. Rebuff. in pr. ad hanc reg. gl. 14. n. 4. B. & item decif. 2. n. 55. Azor. p. 2. l. 7. c. 28. q. 9. Pirh. ad rit. de renunc. n. 35. in fine. Rationes has affert Paris. Primò n. 5. quia per resignationem in Curia beneficium dicitur vacare in Curia, sicut quando fit ibi privatio, & in hoc actu vacationis in Curia fundat rationem suam Sarn. ut Lott. n. 28. quippe eò ipso, quòd quis procuratorem constituit ad resignandum in Curia, secuto actu resignationis quòd ad ipsum instituentem vi destinationis dicitur se-

Extra vacatio in Curia, ut optime docuisse Archidiaconum in c. 2. de prob. in 6. n. 1. ait Lott. cit. n. 28. de quo vide etiam, quæ ipse Lott. tradit l. 3. q. 14. n. 44. & 45. Ad quam tamen rationem responderet Engels, id verum, si resignatio plenum effectum sortita sit; scilicet si propter mortem intra viginti dies resignatio sit nulla, seu annullata, ut contingit in presenti vi regulæ; tunc enim beneficium non vacare per resignationem, sed per obitum, ergo extra Curiam, si obitus hic contingat extra Curiam; quam tamen vacationem in Curia, adeoque adhuc ortam ex ea reservationem, ut sustinet Rebuff. apud Lott. cit. q. 15. n. 22. uti & Rota decis. illa 419. p. 1. divers. apud Lott. n. 27. fundant se in eo, quod regula hæc de infirmis non annullat istiusmodi resignationem, sed solum collationem vi illius factam. Verum hujus contrarium responsum fuit supra ex eod. Lott. Secundo, ut Paris. n. 9. quod ex manu Papæ appositione sit reservatum, dum in ejus manus resignatio facta, & is eam admittit: & licet hæc manu appositio non sit sortita effectum suum, nihilominus inducat affectionem & reservationem, ut patet ex eo, quod eod. ipso, quo Papa mandat provideri de beneficio, etiam non sequatur provisio, inducatur tamen affectio & reservatio. Ad quod iterum responderet Engels: quod ex manu appositione nascatur affectio, id regulariter intelligi posse extra casum specialem hujus regulæ & similes, ubi ex ratione, quæ est anima legis, colligi potest, non fuisse Papæ intentionem, per manus suæ appositionem præjudicare Ordinariis; quin & Garciam loc. cit. n. 154. generaliter docere; manus appositionem super beneficio non afficere seu reservare beneficium, si resignatione quavis de causa irrita beneficium vacet dein per obitum. Tertio ut Paris. n. 10. quod quamvis regula decernat vacare per obitum, non tollat tamen ideo effectus resultant ex resignatione facta in manibus Papæ, & ejusdem admissione, sed id dicat ad tollendum, ne vacet ex ipsa resignatione facta ad favorem alterius. Ad quod iterum dicit Engels, jam responsum, dum negatum ex admissione resignationis nullius seu annullatæ resultare hunc effectum reservationis, proinde in hac dandæ rationis difficultate viam aliam, obscuram tamen aliquantum, inquit Lotter. cit. q. 15. fere à n. 42. cuius hoc fere compendium: regula duo facit; primo decernit, collationem jam factam (intellige in vim resignationis resignante mortuo intra viginti dies) nullam & in hoc non procedit fingendo, sed disponit secundum veritatem, præsumit enim fraudem admittam in actu resignationis, quæ fraus, cum sit intenta ad decipiendum Papam, removet in Papa consensum, ut non possit videri tali resignationi derulisse (cum neque unquam ob dicta fraudis præsumptionem tali resignationi deferat, nisi cum ista quasi conditione, si resignans supervixerit viginti dies) Lott. n. 42. & 43. dein regula mox inducit vacationem per obitum illius, qui de facto resignavit (intellige, si moriatur infra viginti dies) neque in hoc casu præexistere aut præexistisse veram vacationem per resignationem, sustinere possumus; cum non fuerit in hoc casu resignatio admittam ex defectu voluntatis Papæ, defectu nimirum quasi conditionis superviventia, adeoque nec jus unquam abdicatum à resignante, Lott. n. 44. In ista autem inductione vacationis per obitum, esto quod interveniat aliqua fictio, regula tamen

nihil fingit circa vacationem ipsam, sed tantum circa modum vacationis seu vacandi. Lott. cit. n. 44. (fictio enim circa modum non afficit substantiam, cum hæc sint prorsus distincta, substantia vacationis, & modus vacationis, adeoque potest fingi super uno, & non super altero. Lott. n. 46.) non est autem hæc fictio privativa, cum non fingat simpliciter non factum, quod factum est; neque inductiva, cum non fingat factum, quod factum non est, sed translativa, dum ex suppositione unius tantum facti fingit id ipsum, quod factum est uno modo, factum esse alio modo. Lott. n. 45. Exigit tamen hæc translativa fictio duo extrema habilia, nimirum ut prius extremum, à quo debeat esse omnino verum in essentia, seu verè sic existere; posterius extremum ad quod sufficiat esse potentia. Lott. n. 47. & 48. Atque ita, cum obitus sit certus, & stante nullitate collationis ex regulæ decreto certa quoque sit vacatio; possibile quoque sit, obitum contigisse tempore factæ resignationis, tempus obitus, seu obitus retrahitur ad tempus tentatæ resignationis, & sic ex tunc perseverasse unam eandemque veram vacationem (& quia etiam possibile est obitum hunc contigisse in loco, in quo tentata resignatio, fingit quoque regula seu sustinet, hunc factum in Curia, in qua, dum resignatio facta in manibus Papæ, tentata resignatio, ut satis indicat Lott. n. 55.) & hoc totum est, quod regula fingit, non secus, ac cum lex Cornelia fingit patrem mortuum ex eo momento, quo captus est, retrahendo tempus obitus ad diem captivitatis, ut pupillaris substitutio sustineatur, l. pater infirmo. ff. de captivis & postliminio reversis. Lott. n. 49. & 50. Atque hoc totum operatur aequitas, quæ est fundamentum fictionis; sicut enim fraus habet duo extrema, consilium & decretum, ita aequitas, quæ nihil magis infectatur, quam fraudes, hoc præcipue studet, ut fraudis eventum retrahat ad tempus ipsius initi consilii, ut quam maxime noceatur fraudatori, & profit illi, in quem fraus intentata, ut quod postea perfectum ab initio. Lott. n. 52. 53. 54. Ac ita denique beneficium in presenti casu regulæ manet reservatum, dum resignatum in manibus Papæ, non ex simplici affectione, ut contingit in casu resignationis ad effectum producta ex manu appositione, (hoc enim in presenti non est, seu est impossibile, cum, ut dictum, resignatio non sit sortita effectum) sed ex reservatione clausa in corpore juris, nimirum in c. 2. de prob. in 6. nempe ob vacationem per obitum in Curia. Etsi enim dictus textus restringatur ad vacationem per obitum, hæc tamen vacatio in presenti dicitur vacatio per obitum, utcunque lex, nimirum hæc regula fingat hunc modum, tantum videri tali resignationi in casu ficto, quantum veritas in casu vero. Lott. n. 62. 64. 65. & quidem per obitum apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, regulæ hæc quemadmodum obitum retrahente ad tempus tentatæ resignationis, sic etiam sustinente hunc obitum in loco, ubi tentata resignatio, juxta ea, quæ habet Lott. n. 55.

3. Respondeo ad secundum: dum hujusmodi resignatio facta extra Curiam, nimirum in manibus inferiorum Papæ, sive simpliciter, sive ex causa permutatiouis, beneficium non est affectum aut reservatum Papæ, sed illud illic conferre potest collator inferior, dum nimirum resignans verè mortuus extra mensam Apostolicam. Parh. cit. n. 35. Azor. cit. q. 9. Lott. loc. cit. n. 57. Paris. cit. q. 10.

n. 12. citans Sarnenf. *hic* q. 33. n. 2. & 3. Rebuff. *hic* gl. 14. n. 5. Boerium *de* cis. 348. n. 3. & à fortiori AA. illi antè citati pro sententia prima; dum enim regula hac imponas pœnam nullitatis resignationis, & inducens vacationem per obitum introducta ad coercendas fraudes, ne scilicet ex fraude & dolo commodum & fructum ex dictis resignationibus consequerentur resignarii in præjudicium ordinariorum collatorum, utique spectat favorem Ordinariorum, adeoque quod in favorem illorum inductum est, æquitas postulat, ut non detorqueatur in eorum odium, & præjudicium, uti contingeret, & cederent hujusmodi resignationes in præjudicium Ordinariorum, si talia beneficia resignata, etiam in manibus Ordinariorum, essent reservata Papæ, seu subtraherentur eorum collationi. Paris. *loc. cit.* n. 13. Adde, quòd reservatio sit odiosa & restringenda, & per consequens non inducenda, nisi in casibus expressis, juxta Gemin. Bellam. Calder. & c. apud Paris. *cit.* n. 13. Jam verò regula non inducit reservationem in resignatis extra Curiam; cum de hoc nullum in ea verbum dicatur. Paris. *ibid.* Neque etiam (quæ est ratio Lotterii *loc. cit.* n. 58.) in hoc casu facta resignationis coram Ordinario ostendi potest reservatio ratione loci, uti factum in precedente casu, nempe resignationis tentatæ in manibus Papæ; sive enim attendamus obitum verum, sive fictum, semper locus vacationis est extra Curiam; cum enim regula fingat, eum obiisse tunc, cum fuit tentata resignatio, resignatio autem tentata sit extra Curiam, nimirum coram Ordinario, impossibile est, fingere locum vacationis in Curia. Neque etiam obendi potest reservatio ratione temporis, ut Lott. n. 59. nempe mensis, in quo contigit ista ficta mors, dum nimirum tentata resignatio in mense Apostolico, quia repugnat æquitas, ut Lott. n. 60. ut, quod in dicta suppositione seu fictione regulæ in favorem collatorum inferiorum introductum, in eorum odium detorqueti non debet, ut dictum. Sicut econtra evitari nequit reservatio regulæ reservatoriam mensium, si post tentatam resignationem hujusmodi obitus verus contigisset in mense Apostolico. Lott. n. 58. quia alias manifestè aperiretur via fraudibus contra ipsum conditorem regulæ; & sic non tantum non consisteret æquitas pro retractione seu translatione temporis obitus, sed palpabilis insurgeret iniquitas, ut idèd hoc casu non adeo observari debeat vis hujus regulæ fingentis, quin prævaleat vis regulæ reservatoriam mensium, quæ dum concedit inferioribus facultatem providendi de vacantibus per obitum in certis mensibus, intelligitur de obitu naturali vero, non de civili & ficto. Ità ferè Lott. n. 61.

4. Porro ampliatur responsio, ut licet Ordinarii contulissent tale beneficium perperam ut vacans per resignationem, possint tamen denuo illud ut vacans per obitum conferre; licet enim regula annuller collationes talis beneficii factas in vim resignationis, non tamen ob id malè factum aufert potestatem conferendi tanquam per mortem vacans. Paris. *cit.* q. 10. n. 19. citans Rebuff. *in pr.* ad hanc reg. gl. 12. n. 15. ubi etiam is n. 20. testatur, sic resolutum à Rota, & *cons.* 72. ubi adducat rationes, & respondeat contrariis.

Questio 347. An dum tale beneficium impetratur à Papa tanquam vacans per obitum, necesse sit facere mentionem mensis, & exprimere speciem vacationis inducæ per hanc regulam?

1. Respondeo ad primum affirmative. Ità sentire videtur Lott. l. 3. q. 15. n. 22. ubi ait; Nihilominus si resignatarius obtineat novam provisionem tanquam de vacante per obitum, juxta regulam teneatur exprimere mensem, alias ei obstat regula de mensibus.

2. Respondeo ad secundum affirmative quoque Paris. l. 12. q. 10. n. 23. citans Sarnenf. *hic* q. 35. n. 4. eò quòd vacatio obitus, de qua in hac regula, sit ficta (saltem quoad modum) & in materia ambigua, ut sunt impetrationes, appellatione vacationis autem veniat vera, non ficta & qualificata. Paris. *ibidem* n. 24. & 25.

Questio 348. An, si facta resignatione in manibus Papæ, ante consensum præstitum (intellige, in Camera vel Cancellaria Apostolica) moriatur Papa, & post mortem Papæ præstetur nihilominus hic consensus, & resignans dein moriatur infra viginti dies à præstito consensu illo, locum habeat regula?

Respondeo negativè Paris. l. 12. q. 11. n. 1. ex Sarnenf. *hic* q. 32. n. 4. dies enim illi viginti supervientis post præstitum consensum à regula constituti non ardebunt in hoc casu resignantem; quia regula Cancellariæ per mortem Papæ expirant, adeoque jam remoto obstaculo regulæ hujus, resignatio regulabitur juxta jus commune, & sic beneficium vacabit per resignationem. Paris. *ibid.* n. 2. Secus tamen esse tradit Paris. *ibid.* n. 6. ex eodem Sarnenf. *loc. cit.* n. 7. si vivente adhuc Papâ dictus consensus fuisset præstitus, eò quòd, licet tunc moriatur Papa unà cum resignante intrà illos viginti dies à præstito consensu, locum habeat regula, eò quòd tunc semel locum habuit regula: adeoque videatur tunc etiam mortuo Papâ durare ejus effectum, ut Decius, Anchar. Jo. And. Paris. n. 7. Item secus esse, ait Paris. n. 4. & 5. in Gallia, utpote ubi regula hac non extinguitur per mortem Papæ, quia lex regni facta est per registrationem & receptionem in Parlamento, teste Rebuff. *hic* gl. 9.

Questio 349. An, qualiter (pro diversis casibus, qui hic incidere possunt) & à quibus derogetur huic regula?

1. Respondeo ad primum primò: In permutationibus plerumque consuevit Pontifices derogare huic regulæ. Paris. l. 12. q. 14. n. 1. Azor p. 2. l. 7. c. 28. q. 10. citantes Rebuff. *super concordat. rubric. de collat. §. volumus.* Mandos. *in pr. signat. grat. tit. derogationes regular. vers. regula prædicta.*

2. Respondeo ad primum secundò: In aliis resignationibus teste Mandosio *loc. cit.* sapius derogatum tempore Leon. X. tempore verò Pauli III. non nisi rarò ex magno favore, & importunis potentium precibus. Azor *loc. cit.* Paris. *loc. cit.* n. 2.

3. Respondeo ad primum tertio: Extra Italiam solero